

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Національний університет «Одеська юридична академія»

**ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ
УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ
ТА ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ ХХІ СТОЛІТТЯ:
СИНЕРГІЯ НАУКОВИХ, ОСВІТНІХ
ТА ТЕХНОЛОГІЧНИХ РІШЕНЬ**

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної
конференції

19 травня 2023 року

У двох томах

Том 1

Видавництво
«Юридика»
2023

УДК 005.332.2(4):316.42(477)"364""20"(062.552)
Є24

Рекомендовано до друку Вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 3 від 16.06.2023 р.)

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**.

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**.
Матеріали видано в авторській редакції.

Європейські орієнтири розвитку України в умовах війни та
Є24 глобальних викликів XXI століття: синергія наукових, освітніх
та технологічних рішень : у 2 т. : матеріали Міжнар. наук.-
практ. конф. (м. Одеса, 19 травня 2023 р.) / за загальною редак-
цією С. В. Ківалова. – Одеса : Видавництво «Юридика», 2023. –
Т. 1. – 790 с.

ISBN 978-617-8263-39-3

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Європейські орієнтири розвитку України в умовах війни та глобальних викликів XXI століття: синергія наукових, освітніх та технологічних рішень». У першому томі збірника містяться наукові напрацювання вчених, практиків, військовослужбовців у теоретичній та емпіричній площині в умовах повномасштабного військового вторгнення у сферах філософських основ, загальної теорії та історичних досліджень держави і права, актуальних проблем світових соціально-політичних процесів, соціології та психології. Висвітлено питання загроз національній безпеці в їхньому конституційному вимірі, у рамках міжнародного та європейського права, трудового права та права соціального забезпечення, земельного, аграрного та екологічного права, пов'язані з функціонуванням економіки та підприємництва в умовах європейського вибору України. Розглянуто проблеми інформатизації та цифровізації суспільства, захисту інформації та кібербезпеки в умовах військового вторгнення, питання методики викладання іноземних мов, теорії та практики перекладу, проблеми лінгвістики та журналістики.

Збірник розраховано на наукових та науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, практичних працівників у сферах юридичної, економічної, соціологічної, політологічної, психологічної, філологічної наук, журналістики та кібербезпеки тощо.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)"364""20"(062.552)

ISBN 978-617-8263-37-9 (у 2 т.)
ISBN 978-617-8263-39-3 (т. 1)

© Національний університет
«Одеська юридична академія», 2023

КОВАЛЬ ІВАН ВАСИЛЬОВИЧ

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри загальноправових та гуманітарних дисциплін
Івано-Франківського навчально-наукового юридичного інституту,
кандидат політичних наук*

КИСЛЯК ЛЕСЯ НЕСТОРІВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
старший викладач кафедри загальноправових та гуманітарних дисциплін
Івано-Франківського навчально-наукового юридичного інституту,
кандидат філологічних наук*

РОСІЙСЬКА ОКУПАЦІЙНА ДЕПОРТАЦІЯ ЯК ЗЛОЧИН ГЕНОЦИДУ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ

Розпочата в лютому 2022 р. Російською Федерацією повномасштабна війна проти суверенної України стала найбільшим викликом в ХХІ столітті для всього прогресивного людства, викликала міграційні процеси по значній частині України, особливо на тимчасово окупованій території.

За даними Управління Верховного комісара у справах біженців Організації Об'єднаних Націй лише за перші півтори місяця від початку війни свої домівки залишили 11,4 млн українців, а в кінцевому варіанті ця цифра може сягнути 16 млн [1].

За оцінками Міжнародної організації з міграції, кількість осіб, які станом на середину травня 2022 р. вважаються внутрішньо переміщеними особами становить приблизно 7,1 млн [2].

За даними ДПСУ протягом 24 лютого – 3 червня 2022 року з України виїхали понад 5,2 млн осіб. За даними Агентства ООН у справах біженців станом на 9 червня 2022 року у країнах Європи перебувають понад 4,9 млн біженців, які покинули Україну через війну [2].

Слід зазначити, що держави Європейського Союзу створили належні умови для українських мігрантів. Найбільше прийняли українців – 1,9 млн – Польська республіка, біля 1 млн – ФРН. Багато переселенців емігрувало в США, Великобританію, Канаду, Молдову та інші держави.

Найжахливішим у переселенській кампанії стала депортація мирного населення до Російської Федерації під міфом надання гуманітарної допомоги та оздоровлення дітей. Із Луганської Донецької, Херсонської, Запорізької областей були вивезені десятки тисяч українських громадян, лівову частку яких становлять діти. Всі вони проходили так звані «фільтраційні табори», де окупанти визначали благонадійність українців, причетність їх до служби в силових структурах та органах державної влади.

ЄСПЛ досліджує переміщення на територію Росії ще влітку 2014 р. загалом 85 українських дітей-сиріт і дітей позбавлених батьківського піклування, з інвалідністю та вадами розвитку.

Незаконного вивезення дітей-сиріт з Донецької та Луганської

областей на територію Росії стосується одна з п'яти справ України проти РФ, що перебувають у провадженні Європейського суду з прав людини – № 43800/14 [3].

На порталі «Діти війни» станом на 28 грудня 2022 року зафіксована цифра у 13876 депортованих дітей. Точної статистики депортації отримати не можна, тому що держава-агресор її фальсифікує. За найближчими даними із російських джерел РФ перевезла з України більш ніж 600 тисяч дітей. Значна частина цих дітей це – сироти, діти позбавлені батьківського піклування та діти, які залишились без нагляду батьків [4].

5 березня 2022 року Президент РФ В. Путін підписав указ про дозвіл на в'їзд дітей з територій так званих «Л/ДНР» за будь-якими наявними документами. Продовжується примусова депортація із сиротинців та інтернатів без врахування того чи мають діти батьків або опікунів на тимчасово окупованій території.

За даними аналітичного звіту «Примусова депортація дітей в РФ», який підготували «Східна правозахисна група» й «Інститут стратегічних досліджень та безпеки», росіяни ухвалюють рішення організувати додаткові заходи із сегрегації дітей за ознакою стану здоров'я. Щонайменше 11 тисяч українських дітей Росія викрала і намагається незаконно всиновити [4].

Згідно четвертої Женевської конвенції, яка регламентує питання захисту цивільного населення в умовах війни, цивільний громадянин не може бути депортований або переміщений на територію країни-агресора, оскільки це є порушенням міжнародного гуманітарного права.

Російські агресори розгромили дитячі будинки, садочки, школи, повбивали батьків, вивозять, як тварин, в автобусах дітей, оголошуючи це доброчинною акцією «врятування діток». Такі дії є злочином. За це порушені кримінальні справи в Україні за статтею 438 Кримінального кодексу України – порушення законів та звичаїв війни. Так само Конвенція ООН про права дитини говорить про те, що під час війни діти мають бути максимально розміщені на території своєї країни і передані в сім'ї своїх родичів [5].

Наприкінці січня цього року верховний комісар ООН у справах біженців Філіппо Гранді заявив, що Росія порушує фундаментальні принципи захисту дітей у воєнний час, видаючи українським дітям російські паспорти та віддаючи їх на усиновлення до російських родин [6].

Дар'я Герасимчук, уповноважена президента України з прав дитини та дитячої реабілітації, заявила, що їй відомству вдалося ідентифікувати та верифікувати дані 13899 дітей, які були викрадені та депортовані російською армією [6].

За злочини щодо незаконного примусового переміщення українських дітей Міжнародний кримінальний суд у Гаазі 17 березня 2023 р. видав міжнародні ордери на арешт Володимира Путіна, а також Уповноваженої з прав дитини РФ Марії Львової-Белової [7].

27 квітня 2023 р. ПАРЕ ухвалила резолюцію про геноцид українського народу.

Президент В. Зеленський назвав це рішення важливим політичним результатом та наголосив, що воно допоможе глобальній роботі з притягнення Росії загалом та Путіна зокрема, до відповідальності за геноцидну політику проти України [8].

Використовуючи різноманітні форми та методи, російська окупаційна влада втілює завдання «Спеціальної військової операції» щодо найціннішого нашої держави – дітей. Це насамперед переселення із окупованих територій вглиб РФ, яку можна назвати депортацією, усиновлення, а потім і повернення табори усиновлених дітей, перевиховання у військово-патріотичному дусі, у такому таборі в Чечні знаходиться понад 200 дітей, зміна імен та прізвищ дітей, роздавання російських паспортів у спрощеному режимі. Усі ці дії є наперед спланованими акціями із грубим порушенням міжнародного гуманітарного права і носять ознаки геноциду.

Отже, рашистський режим заперечує ідентичність, історію та культуру України; фізично знищує всіх громадян з проукраїнською позицією та поглядами; знищує на окупованих територіях інтелігенцію вчителів, митців, носіїв української культури; використовує українських дітей для покращення свого генофонду; знищує житлові будинки мирних жителів; з метою зміни ідентичності, запроваджує в освітніх закладах навчання на російській мові, по російських навчальних програмах; вилучає та знищує українські книги з бібліотек, масове грабує українські музеї, викрадає артефакти, що вказують на давню історію українців; використовує «м'яку силу» УПЦ МП, як інформаційний рупор кремлівської пропаганди та ін.

Всі ці ознаки свідчать про геноцид українського народу рашистським режимом В. Путіна. Останні резолюції ПАРЕ свідчать про те, що рашистська влада та її поплічники будуть притягнуті до відповідальності і покарані за скоєні злочини геноциду проти українського народу.

Список використаних джерел:

1. Рендюк Теофіл. Вимушена міграція в умовах російсько-української війни та її негативні наслідки для генофонду України. *НАН України. Новини*. 9 червня 2022 р. URL: <https://www.nas.gov.ua/UA/Messages/Pages/View.aspx?MessageID=9149> (дата звернення: 27.04.2023).
2. Філіпчук Ліліана, Сирбу Олена. Вимушена міграція і війна в Україні (24 березня – 10 червня 2022 р.). *Gedos. Міграція*. 27 червня 2022. URL: <https://cedos.org.ua/wp-content/uploads/vymushena-migracziya-i-vijna-v-ukrayini-24-bereznya-%E2%80%9410-cherhvnya-2022.pdf> (дата звернення: 27.04.2023).
3. Самченко Валентина. Депортація українських дітей в росію набула ознак геноциду. *УКРІНФОРМ*. 10 лютого 2023 р. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-ato/3668591-deportacia-ukrainskih-ditey-v-rosiu-nabula-oznak-genocidu.html> (дата звернення: 29.04.2023).
4. Адамова Катерина. Депортація українських дітей до Росії: хронологія злочину. *Lb.ua. Дорослий погляд на світ*. 30 грудня 2022 р. URL: https://lb.ua/blog/kateryna_adamova/540942_deportatsiya_ukrainskih_ditey.html (дата звернення: 30.04.2023).

5. Філіпішина Аксна. «Потрапили вже до 57 регіонів Росії»: Філіпішина про депортацію українських дітей. *Українська Гельсінська спілка з прав людини*. 21 лютого 2023. URL: <https://www.helsinki.org.ua/articles/potrapyly-vzhe-do-57-rehioniv-rosii-filipishyna-pro-deportatsiiu-ukrainskykh-ditey/> (дата звернення: 30.04.2023).
6. Американські дослідники опублікували звіт про те, як Росія депортує і «перевиховує» тисячі українських дітей. *Радіо Свобода*. 14 лютого 2023. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/news-rosia-deportatsia-ditey-derzhdep/32271570.html> (дата звернення: 30.04.2023).
7. Міжнародний суд у Гаазі видав ордер на арешт Путіна. Що означає це рішення? *BBC NEWS Україна*. 17 березня 2023. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/articles/cjnz0e49z3yo> (дата звернення: 27.04.2023).
8. Доломанжи Антоніна. Зеленський відреагував на резолюцію ПАРЕ про геноцид українського народу. *УНІАН*. 27 квітня 2023. URL: <https://www.unian.ua/world/zelenskiy-vidreaguvav-na-rezolyuciyu-parye-pro-genocid-ukrajinskogo-narodu-12236112.html> (дата звернення: 29.04.2023).

Ключові слова: міграція, російська окупаційна депортація, геноцид українського народу, расизм.

Key words: migration, Russian occupation deportation, genocide of the Ukrainian people, racism.

БРИНЮК КАТЕРИНА ВАЛЕРІЙВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірантка кафедри політичних теорій*

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ У КРАЇНАХ СХІДНОЇ АЗІЇ ЯК ПОДОЛАННЯ ЕТНОПОЛІТИЧНИХ СТЕРЕОТИПІВ

Однією з проблем, що активно обговорюється світовим співтовариством, є досягнення гендерної рівності у країнах з різним рівнем розвитку. Жінки та чоловіки у значній кількості держав виступають за припинення статевої нерівноправності, відновлення рівного становища представників обох статей у соціальній, культурній, економічній та політичній сферах, усунення будь-яких утисків з боку суспільства чи владних інституцій відповідно до гендерної приналежності людини. Зазначена проблематика не втрачає своєї актуальності і з точки зору забезпечення подальшого економічного розвитку. У глобальному масштабі 38 % людського капіталу становлять жінки. З економічної точки зору, людський капітал може зрости на 21,7 % у всьому світі, а загальний добробут – на 14,0 % в разі гендерної рівності щодо доходів [1]. Таким чином, можна зазначити, що збереження гендерної нерівності веде до економічних втрат для всього людства.

Одним із інструментів, які широко використовуються для оцінки гендерної проблеми, є Глобальний індекс гендерного розриву, що слугує

Сушко Анатолій Іванович, Прохоренко Аліна Марленівна	
Соціокультурні фактори консолідації суспільства	179
Ворчакова Ірина Євгенівна	
Проблеми реалізації гендерної політики під час війни в Україні	181
Коваль Іван Васильович, Кисляк Леся Несторівна	
Російська окупаційна депортація як злочин геноциду українського народу	184
Бринюк Катерина Валеріївна	
Забезпечення гендерної рівності у країнах Східної Азії як подолання етнополітичних стереотипів	187
Возненко Леонід Валерійович	
Європейські засади місцевого самоврядування: досвід для України	189
Косов Олександр Васильович	
Чинники успішного запровадження розумного уряду в Швейцарії	192
Костенко Віана Олександрівна	
Міграційна політика України в період воєнного стану	194
Лисянський Павло Леонідович	
Зовнішньо-інспірований сепаратизм в Україні	197
Онищенко Олександр Олексійович	
Технології політичної пропаганди в сучасних авторитарних та диктаторських режимах	201
Савон Катерина Володимирівна	
Роль культурних проєктів у світовій політиці	204
Таркін Василь Павлович	
Окремі аспекти конспірологічних теорій	206
Чігидін Валерій Вікторович	
Демократичне представництво: синергія інститутів та політичної культури	209
Ястребова Віра Андріївна	
Проєкти «народних республік» як політичний інструмент впливу рф на дестабілізацію політичної ситуації в Україні	211

СЕКЦІЯ 5

СОЦІОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ ПРОБЛЕМ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА

Ярова Ліліана Вікторівна, Прохоренко Євгенія Яківна	
Система соціального діалогу як критерій демократії в сучасній державі	215